

A Pécsi Ítéltábla a dr. Kulik Hilda ügyvéd (fél címe 2) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - a Halász Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Halász Ferenc ügyvéd, fél címe 1) által képviselt **Szigetvári Takarékszövetkezet** (alperes címe) alperes ellen kölcsönszerződés részleges érvénytelenségének a megállapítása és egyéb iránt indított perében a Pécsi Törvényszék 2014. december 2. napján kelt 14.G.20.342/2014/11. számú ítélete ellen a felperes által 12. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a bíróság a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek tizenöt napon belül 381.000 (háromszáznyolcvanegyezer) forint másodfokú perköltséget, valamint az állam javára - az illetékes állami adóhatóság felhívására az ott írt módon és számlára - 2.500.000 (kettőmillió-ötszázezer) forint le nem rótt fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított és a másodfokú bíróság által elfogadott tényállás szerint a felperes egy budapesti 45 lakásos társasház építetőjeként, a beruházás finanszírozása érdekében, hitel igénylése céljából vette fel a kapcsolatot az alperesi pénzintézménnyel. Az alperes által elkészített szerződéstervezetet áttanulmányozta, az abból eredő terheket összességükben is mérlegelve néhány változtatást kért, amit az alperes elfogadott.

A felek 2008. április 24. napján a társasház építésének részbeni utófinanszírozása céljából értékesítés céljára lakást építő vállalkozások részére nyújtandó deviza piaci kamatozású kölcsönszerződés megnevezésű megállapodást kötöttek, melyben az alperes a felperes részére 2.811.142 CHF összegű piaci kamatozású kölcsön nyújtását vállalta. A visszafizetés végső határideje 2009. április 16. napja volt. A felek változó mértékű ügyleti kamatot kötöttek ki, mértéke a szerződés megkötésekor az alperes mindenkor hirdetményében közzétett egy havi CHF LIBOR, mint alapkamat + 2 % kamatmarginak felelt meg, a szerződéskötés időpontjában összesen 4,71667 % volt.

Az alperes a felperest tájékoztatta az árfolyamváltozásból eredő és a felperest terhelő fokozott kockázatról. Az alperes forintban vállalta a kölcsön folyósítását, a mindenkori hirdetményében a tárgynapra meghatározott deviza vételi árfolyamon. A hitel visszafizetését a felek a deviza eladási árfolyamhoz kötötték. A felperesnek az alperesnél elkülönített projekt pénzforgalmi számlát és az alperessel közös rendelkezésű projekt betéti számlát (óvadéki számlát) kellett nyitnia. Az előbbi számlán került jóváírásra a folyósított kölcsönösszeg, a projekt betéti számlán felhalmozódott betét kamata, a visszaigényelt Áfa, a felperes részéről a kamatfizetés érdekében történő befizetés, a felperes tulajdonosai által vállalt pénzbeli hozzájárulások. A projekt betéti számlán, az óvadéki számlán az értékesített lakások vételárrészeit írták jóvá. Az óvadéki számlán lévő összeg utáni kamat a felperest illette, azt köteles volt a kölcsön kamatának törlesztésére fordítani. Az óvadéki számlán felhalmozódott mindenkori összeget az alperes mindaddig nem bocsáthatta a felperes rendelkezésére, míg a kölcsönszerződésből eredően az alperes kölcsönszerződésből eredő hitelezői követelése maradéktalanul meg nem térült, a befizetett vételárelőleg Áfa tartalma azonban a pénzforgalmi számlára visszavezethető volt.

A szerződés szerint (III.3.) az alperes egyoldalúan akkor jogosult az ügyleti kamat, az alapkamathoz tartozó kamatmarge, valamint a szerződés szerint felszámítandó jutalék, költség és díj értékének megváltoztatására, ha jogszabályváltozás, vagy a jegybanki irányadó kamatoknak, az infláció ütemének, a pénzpiaci kamatok és hozamok alakulásának változásai, az alperes kiegyensúlyozott, prudens működésére vonatkozó törvényi szabályok, valamint likviditási, jövedelmezőségi és eszközforrás menedzselési jogszabályi vagy egyéb előírások ezt szükségessé teszik.

A felek megállapodtak abban is, hogy amennyiben a felperes a hitel összegét a végső lejáratú időpontig nem teljesíti, az alperes azt a hirdetményében jelzett tárgynapi deviza eladási árfolyamon számolt forint előértéken átszámítva lejárt forinthitelként fogja kezelni, mely esetben a hitel kamata a hirdetményben meghatározott prima rate + kamatmarge.

A gazdasági és pénzügyi válság hatására az ingatlanpiac működése lelassult, a svájci frank árfolyama folyamatosan emelkedett, így a felperes több alkalommal került olyan helyzetbe, hogy az igénybe vett kölcsön visszafizetésére határidő hosszabbítást kellett kérnie. A felek a kölcsönszerződésüket három alkalommal módosították.

A 2009. február 6-án kelt első módosító szerződésben rögzítették a kölcsöntartozás tényleges összegét 2.344.227,45 CHF összegben. Rögzítették továbbá, hogy a felperes az igénybe vett kölcsönnel azonos devizanemben köteles törleszteni és a forinttól eltérő devizanem engedélyezése esetén a deviza átszámítása eladási árfolyamon történik. Az ügyleti kamat mértékét az egy havi CHF LIBOR, mint alapkamat + 2,5 % kamatmarge-ra emelték. A szerződés III.3. pontja szerint az ott meghatározott feltételek fennállása esetén az alperes jogosult volt egyoldalúan az ügyleti kamat, az alapkamathoz adandó kamatmarge, egyéb szerződés alapján felszámítandó jutalék, költség és díj mértékét a hirdetményben való közzététellel

megváltoztatni. A módosított szerződés a kölcsön visszafizetési határidejét 2010. április 15. napjában határozta meg.

Az alperes 2009. május 5-i tájékoztató levelében a kamatmarge mértékét 2009. május 20. napjától 5 %-ra emelte, az ügyleti kamatteher növekedését a pénzügyi válsággal és a gazdasági recesszióval magyarázta, ami az alperes forrásköltségeinek emelkedésével járt, mely költségnövekedést az alperesnek prudens működése, betéteseivel védelme érdekében kell érvényesítenie.

A kölcsönszerződés 2010. március 30. napján kötött 2. számú módosításában a felek rögzítették, hogy a felperes 1.000.000 CHF összeget előtörlesztett. A kölcsön kezelési költségét érintően abban állapodtak meg, hogy a felperes valamennyi, a szerződésben feltüntetett költséget a kölcsönrel azonos devizanemben köteles megfizetni, rögzítették, a felperes tudomással bír arról, hogy a forinttól eltérő devizanem engedélyezése esetén a deviza átszámítása eladási árfolyamon történik. Az alperes az ügyleti kamat mértékét 1 havi CHF LIBOR, mint alapkamat + 5 % kamatrésben rögzítette.

A felperes az alpereshez ismételten hitelprolongációs kérelmet intézett. 2011. április 20. napján kelt a kölcsönszerződés 3. számú módosítása, mely szerint a felperes akkori tartozása 1.344.227,45 CHF, melyet 2011. május 20. napjától 2012. április 20. napjáig köteles törleszteni akként, hogy a 2011. május 20. napjától havi 46.030 CHF-et köteles visszafizetni, majd 2012. április 20. napján 837.897,45 CHF-et.

A felperes 2012. április 6. napján ismételten kérte a hitel visszafizetési határidejének a meghosszabbítását, amelyhez az alperes nem járult hozzá.

A felperes 2012. április 18. napján 70.261.000 forintot átutalt azzal, hogy az a hitelhez kapcsolódó folyószámlán és óvadéki számlán lévő összeggel együtt teljes fedezetet nyújt a felperesi tartozásra.

A felperes a szerződés alapján mindösszesen 506.225.493 forintot fizetett vissza.

A betéti óvadéki számlán elhelyezett összeg után az alperes 4,5 %, 2009. június 1. és 2010. január 3. között 6,5 %, 2010. január 4-től újra 4,5 % kamatot fizetett a felperesnek.

A felperes pontosított és módosított keresetében elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy a felek között létrejött kölcsönszerződés IV.1. pontjának az a megfogalmazása, miszerint az alperes a deviza vételi árfolyamon folyósított kölcsönösszeg visszafizetését eladási árfolyamon kéri, mégpedig a mindenkorai hirdetménye szerint, holott az alapszerződés II.2.c. pontjának utolsó mondata alapján a hitel folyósítása vételi árfolyamon történt, tisztességtelen szerződési kikötés. Kérte az érvénytelenség kiküszöbölését a vételi árfolyamra történő egyenműsítéssel és ennek folytán kérte az alperest 10.747.383 forint tőke és ennek 2009. január 1. napjától a Ptk.301/A.§ (2) bekezdése szerinti késedelmi kamata megfizetésére kötelezni. Másodlagosan annak megállapítását kérte, hogy az árfolyamrész alkalmazása a Ptk.200.§ (2) bekezdése szerint jóerkölcsbe ütközik.

A fenti elsődleges kereseti kérelme mellett kérte továbbá az alapszerződés III.3. pontjában megfogalmazott, az egyoldalú szerződésmódosítási jogot biztosító szerződéses kikötés tisztességtelenségének a megállapítását és az eredeti kamatmérték, egy havi CHF LIBOR + 2 % visszaállításával az alperes kötelezését 36.866.601 forint tőkeösszeg és ennek 2009. július 1. és 2010. november 26. közötti időszakra járó 17.163.779 forint, továbbá 2010. november 27. napjától a Ptk.301/A.§ (2) bekezdése szerinti késedelmi kamatai megfizetésére. Ezen kereseti kérelem alaptalansága esetére másodlagosan annak megállapítását kérte, hogy az érintett szerződéses kikötés a jóerkölcsbe ütközik. Amennyiben kereseti kérelme ezen címen sem fog helyt, a Ptk.202.§-a alapján kérte ezen szerződéses kikötés semmisségének megállapítását.

Megfogalmazta továbbá a jóerkölcs sérelmére hivatkozással a 2009. február 6-i, valamint a 2010. március 30-i módosító szerződések kamatemelésre vonatkozó rendelkezései semmiségét és annak jogkövetkezményeként az alperes kötelezését 36.866.601 forint és ennek a Ptk.301.§ (2) bekezdése szerinti késedelmi visszafizetésére.

Kérte továbbá annak megállapítását, hogy az a szerződéses kikötés, hogy a teljes árfolyamkockázatot a felperes viseli, tisztességtelen; hivatkozott ezen kikötés jóerkölcsbe ütközésére is.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította.

Indokolásában kitért arra, hogy perben a peres felek között vitás volt, az alperes a 2008. április 24-i szerződés megkötésekor alkalmazott-e általános szerződési feltételeket; e tény az alperes vitatta, mivel a szerződés megkötésekor hitelezési üzletszabályzattal ugyan rendelkezett, azonban ez az üzletszabályzat a feltételeket általános jelleggel fogalmazta meg. Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló dokumentumok, a felek közötti levélváltások, egyeztetések, valamint a perben tanúként meghallgatott **B J** és **H M**, az alperes munkavállalóinak vallomása alapján azt állapította meg, hogy a kifogásolt feltételektől való eltérésre a felperesnek nem lett volna lehetősége. Bár a szerződési feltételeket áttanulmányozhatta, a vételi-eladási árfolyam különbözet alkalmazása, az árfolyamkockázat adósra való áthárítása és az egyoldalú kamatemelés joga olyan, alperes által meghatározott kikötések voltak, melyeket a felperes befolyásolni nem tudott és ezen feltételeket utóbb az alperesi takarékszövetkezet alkalmazta.

Az elsőfokú bíróság azonban nem osztotta a felperes jogi álláspontját abban a kérdésben, hogy a felek jogviszonyában a fogyasztói kölcsönszerződésre vonatkozó 2/2014. számú Polgári jogegységi határozatban foglaltak analóg módon alkalmazhatóak lennének. Rámutatott, hogy a gazdasági életben jogügyletet kötő fogyasztónak, mint gyengébb félnek magasabb szintű védelmet kell biztosítani, erre a többletvédelemre azonban a felperesi gazdasági társaság - aki a perbeli szerződést az alperessel egyenrangú félként kötötte meg - nem jogosult.

Az elsőfokú bíróság felhívta a felek jogviszonyában is irányadó 6/2013. számú Polgári jogegységi határozatot, amelynek 1. pontja egyértelműen kimondja, hogy a

deviza alapú hitel-, kölcsön- és pénzügyi lízingszerződések devizaszerződések. E szerződéstípusnál az adós az adott időszakban irányadó forint kölcsönnél kedvezőbb kamatmérték mellett devizában adósodott el, jogszabályi tilalom hiányában a felek szabadon határozhatták meg a kirovó pénznemet.

A Ptk.209.§ (2) bekezdéséből kiindulva az elsőfokú bíróság a feltétel tisztességtelen voltának megállapításakor vizsgálta a szerződéskötéskor fennálló mindazon körülményeket, amelyek a szerződés megkötésére vezettek, a kikötött szolgáltatás természetét, az érintett feltételeknek a szerződés más feltételeivel való kapcsolatát. Ebben az összefüggésben jelentőséget tulajdonított annak, hogy a szerződés a piac működési elveit ismerő piaci szereplők között jött létre, a felperesnek - ahogy az a felperesi ügyvezető személyes előadásából kiderült - a beruházás befejezéséhez gyorsan folyósítandó, rövid futamidejű, alacsony kamatozású hitellehetőségre volt szüksége, illetve, hogy a banki szerződés mellett a felek óvadéki szerződést is kötöttek. Az óvadéki számlára befolyó pénzeszközöket a hitel törlesztésére fordították, a betéti összeg után a felperest kamat illette meg, az óvadéki szerződéshez kapcsolódó betét kamata és a hitel ügyleti kamata között a szerződés megkötésekor csekély különbség volt.

Az alperes a nagy összegű hitel kihelyezésével a fogyasztói kölcsönöknél lényegesen nagyobb üzleti kockázatot vállalt, így azzal, hogy az árfolyam különbözetten alapuló elszámolási móddal többletbevételhez jutott, a szerződéses egyensúlyt indokolatlanul nem bontotta meg, ezért ezen szerződéses kikötés tisztességtelenségét az elsőfokú bíróság megállapítani nem tudta. Álláspontja szerint nem zárható ki, hogy egy tipikusan más gazdasági-pénzpiaci környezetben alkalmazott elszámolásmódot a felek a devizaalapú projekthitel ügyletükbe jogszerűen beépítsenek.

A kikötés nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközését sem találta megállapíthatónak az elsőfokú bíróság, mivel a piacon egyenrangú felek között létrejött jogügylet jellegét, tárgyát, a szerződéskötéssel elérni kívánt célokat, a szerződéskötéskor felmért előnyöket és hátrányokat figyelembe véve a sérelmezett kikötés az általánosan elfogadott erkölcsi normákat vagy szokásokat nyilvánvalóan nem sérti, az általános társadalmi megítélés szempontjából nem elfogadhatatlan.

Kiemelte az elsőfokú bíróság a Hpt. szerződéskötéskor hatályban volt 210.§ (3) bekezdésében foglalt előírást, miszerint a kamatot, díjat vagy egyéb szerződési feltételt akkor lehet egyoldalúan az ügyfél számára kedvezőtlenül módosítani, ha a szerződés ezt külön pontban a pénzügyi intézmény számára meghatározott feltételek, illetőleg körülmények esetére egyértelműen lehetővé teszi. A felek között létrejött szerződés a törvényi felhatalmazó rendelkezés alapján biztosította az alperes részére az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét. A felperesnek azt kellett bizonyítania, hogy az alperes javára, a felperes hátrányára kikötött egyoldalú módosításra okot adó feltételek a jóhiszeműség és tisztesség követelményébe ütköznek. Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint azonban a felperes ezt bizonyítani nem tudta, a szerződésben felsorolt oklista túlnyomórészt jogszabályi változásokhoz, a pénzpiac változásaihoz kötötte az egyoldalú módosítás jogát, a változásra okot adó körülmények bekövetkezése az alperestől független. Ez a kikötés sem ütközik nyilvánvalóan a jóerkölcsbe, így nem állapítható meg az érvénytelenség a Ptk.200.§ (2) bekezdésének második mondata alapján sem.

A Ptk. 202.§-ra alapított eshetőleges kereseti kérelem kapcsán az elsőfokú bíróság úgy foglalt állást, hogy a szerződésben a változtatás alapjául megjelölt oklista objektív pénzügyi, gazdasági, valamint jogszabályi változásokat tartalmazott, feltűnően aránytalan kikötést a felperes terhére nem jelentett; az utóbb bekövetkezett változások a kereseti kérelem elbírálása szempontjából jelentőséggel nem bírnak.

A 2009. február 6-i, valamint a 2010. március 30-i szerződésmódosítások alapján eszközölt kamatmarge emelések nyilvánvalóan jóerkölcsebe ütközését sem látta megállapíthatónak az elsőfokú bíróság, ehhez a teljes szerződéses konstrukciót figyelembe vette, rögzítve, hogy a szerződéskötéskor a kamatmérték 4,71667 % volt, a kamatmarge emelkedésével azonban az kamatteher utóbb 5,21 % lett. Köztudomású ténynek tekintette, hogy a 2008-ra Magyarországra is begyűrűző gazdasági, pénzügyi válság hatására az infláció üteme felgyorsult, 2009-re a recesszió a mélypontját elérte. A makrogazdasági szintű negatív változások a gazdasági élet minden szegmensében, így a banki szektorban is éreztették hatásukat. Ilyen körülmények között az a tény, hogy az alperesi pénzügyi intézmény a jogszabályban megkövetelt prudens működés és a betéteseinek védelme érdekében az adósok kamatterheit növelte, nem sértette nyilvánvalóan a jóerkölcset. A szerződő felek mindketten a gazdasági élet egyenrangú szereplői voltak, mindketten üzleti kockázatot vállaltak. A makrogazdasági negatív változások a felperest érintették hátrányosan, az alperes által alkalmazott emelés mértéke az eredeti üzleti kamatterhet kirívóan nem emelte fel.

A felperések azon kereseti kérelmét sem találta teljesíthetőnek az elsőfokú bíróság, mely az árfolyamkockázat felperesre hárítását a deviza értékesítés hiányára figyelemmel kifogásolta. Hivatkozott a 6/2013. számú Polgári jogegységi határozatra, amely egyértelműen leszögezi, hogy a deviza alapú kölcsön mögött a pénzügyi intézményekre vonatkozó közjogi jellegű szabályokra figyelemmel devizaforrás áll. Ez a kikötés indokolatlanul és egyoldalúan a felperes terhére nem bontotta meg a szerződéses egyensúlyt, a kikötés tisztességtelensége, jóerkölcsebe ütközése sem állapítható meg.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes fellebbezett, kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a felperes kereseti kérelmének teljesítését. Fellebbezési kérelme indoklásaként előadta, elsődleges kereseti kérelmében annak megállapítását kérte, hogy a Ptk.209.§ (1) bekezdése alapján tisztességtelen és ilyenként semmis a kölcsönszerződés azon általános szerződési feltételnek minősülő rendelkezése, mely lehetőséget teremt az alperes, mint pénzügyi intézmény számára, hogy a felperestől, mint adóstól a hitel visszafizetését a törlesztés napján érvényes deviza eladási árfolyamon számított forint ellenértéken követelje meg (kölcsönszerződés IV.1. pont). Továbbra is kérte a Magyar Nemzeti Bank hivatalos deviza árfolyamának alkalmazását és ebből eredő 10.747.383 forint tőkeösszeg és késedelmi kamatának visszafizetését.

A felperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság arra tekintettel utasította el az elsődleges kereseti kérelmet, mert álláspontja szerint az alapszerződés megkötésekor az alperes nem alkalmazott általános szerződési feltételeket. A felperes ezért érvelt amellel, hogy a fent hivatkozott feltétel a Ptk.205/A.§ (1)

bekezdésére figyelemmel miért minősül általános szerződési feltételnek. A Ptk.209.§ (1) bekezdése értelmében e feltétel tisztességtelen, mert a szerződéses kikötés megalkotójával szerződést kötő fél hátrányára indokolatlan költséget jelent. A vételi és az eladási árfolyam azért is tisztességtelen, mert alkalmazásának gazdasági indoka a felperes számára nem érthető és nem átlátható.

A felperes előadta, tisztában van azzal, hogy a 2/2014. számú Polgári jogegységi határozat a fogyasztói kölcsönszerződések esetére ír elő kötelező rendelkezéseket; ugyanakkor azonban támpontot ad a perbeli szerződéses kikötés tisztességtelenségének vizsgálatához is. Arra az esetre, ha az eladási és vételi árfolyam alkalmazását az ítéltábla nem találja tisztességtelenségnek, a Ptk.200.§ (2) bekezdése alapján annak megállapítását kérte, hogy a jóerkölcsbe ütközés miatt semmisék az eltérő árfolyam alkalmazását lehetővé tevő feltételek. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem volt abban a helyzetben, hogy maga eldönthesse, a kölcsönszerződés ezen pontjai sértik-e az általánosan elfogadott erkölcsi normákat, különösen, hogy emiatt a felperesnek 10.747.383 forint túlfizetése keletkezett. Álláspontja szerint a vitatott rendelkezések azáltal sértik a jóerkölcsöt, mert az egyik fél (felperes) terhére indokolatlanul és egyoldalúan bontották meg a szerződési egyensúlyt.

A másodlagosnak minősített kereseti kérelmének megfelelően továbbra is annak megállapítását kérte, hogy a kölcsönszerződés III.3. pontjában megfogalmazott, az alperes részére a kamat és a járulékos költségek egyoldalú megváltoztatását biztosító szerződéses kikötés tisztességtelen és kérte 36.866.601 forint tőke visszafizetését. Hivatkozott arra is, hogy a bíróságnak lehetősége van a szerződést módosítani, ha a szerződés adott pontjai a felek jogviszonyában a szerződéskötést követően beállott körülmény miatt valamelyik fél lényeges jogos érdekét sérti. Támadta az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy a szerződéses rendelkezés önmagában nem tisztességtelen abban az esetben, ha a pénzügyi intézmény előre tételesen felsorolja a későbbi változtatás lehetséges okait (ún. oklista). Hivatkozott a 6/2013. számú PJE határozatra, mely szerint a módosítást lehetővé tevő szerződési feltétel akkor felel meg az átláthatóság követelményének, ha kialakításának alapelvei a jogszabályi követelményeknek maradéktalanul megfelelnek, az árazási elvek egyértelműek és nyomon követhetők, az állított összefüggések fennállnak. Álláspontja szerint azt kell vizsgálni, hogy a támadott szerződési kikötés megfelel-e a jogszabályi követelményeknek és említett alapelveknek, továbbá az ezen kikötés alapján történt szerződésmódosítás a ténylegesség, az arányosság és a szimmetria elvének betartásával történt-e. Meglátása szerint a kölcsönszerződés nem felelt meg az előírt kritériumoknak, mert nem volt alkalmas arra, hogy a felperes e lista alapján átlássa, milyen változásnak milyen következménye lesz/lehet. Nincs válasz arra a kérdésre, hogy milyen jogszabályokra gondolt az alperes, azoknak milyen változása adhat okot az egyoldalú szerződésmódosításra, melyek a jegybanki irányadó kamatok, ezek milyen irányú és mértékű változásra adhat okot az egyoldalú szerződésmódosításra, az inflációnak milyen mértékű változása adhat okot az egyoldalú szerződésmódosításra, milyen pénzügyi kamatokra és hozamokra gondolt az alperes, ezeknek milyen irányú és mértékű változása szükséges. A prudens működés körében mely törvényeknek és milyen irányú

változása, mely jogszabályoknak és mely egyéb előírásoknak milyen változásai adhatnak okot az egyoldalú szerződésmódosításra. A kölcsönszerződés ezen pontja nem azért tisztességtelen, mert nem objektív változókat tartalmaz, hanem azért, mert nem úgy határozta meg ezeket a feltételeket, hogy ezek alapján a felperes számára világos és egyértelmű legyen a várható következmény. Az átlátható és világos megfogalmazás esetén az adósnak lehetősége lett volna arra, hogy a számára kedvező alakulás esetén a szerződéses feltételek változtatását kérje.

A tisztességtelenséggel kapcsolatos kereseti kérelme megalapozatlansága esetére továbbra is hivatkozott a jóerkölcsbe ütközés miatti semmisségre. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem volt abban a helyzetben, hogy eldönthesse, sérti-e a kölcsönszerződés III/3. pontja az általánosan elfogadott erkölcsi normákat, illetőleg, hogy a kamatteher növekedés mennyire számít kirívónak, mivel erre nézve nincs objektíven meghatározott általános társadalmi értékítélet. Ami biztos, hogy pusztán a kamatemelés miatt a felperes 36.866.601 forinttal fizetett többet, így a kamatemelés rendkívül kirívó kamatteher emelésnek minősül. Az óvadéki számlára vonatkozóan eleve méltánytalanul alacsony kamatot állapított meg az alperes, mivel azt nem minősítette tartósan lekötött betétnek, holott a kölcsönszerződés megkötésekor még kizárta az előtörlesztés lehetőségét.

A harmadlagos kereseti kérelme tekintetében fellebbezésében előadta, hogy az elsőfokú bíróság helytelenül határozta meg a kereseti kérelmet, mivel a felperes nem kérte, hogy kötelezze a bíróság az alperest az árfolyamkockázatból adódó 150.000.000 forint visszafizetésére, hanem annak megállapítását kérte, hogy a kölcsönszerződésnek nem a devizaértékesítés volt a célja, ezért jogszerűen csak az eredeti, azaz a folyósításkori hivatalos MNB devizaárfolyamon számítva lehetett volna a kölcsön törlesztését előírni, mivel a teljes árfolyamkockázat adósra való áthárítása tisztességtelen és semmis.

Kérte az alperesnek megítélt perköltség leszállítását. Másodlagosan felvetette az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének szükségességét is.

Az alperes ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

A fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló tényeket helyesen állapította meg és abból helytálló jogi következtetéseket vont le, az elsőfokú bíróság álláspontját a másodfokú bíróság maradéktalanul osztja.

Kiemeli a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság az alperes ellenkérelmére figyelemmel részletesen vizsgálta, hogy a per tárgyává tett szerződési feltételek a perbeli jogviszonyra alkalmazandó 1959. évi IV. törvény (1959-es Ptk.) 205/A.§-a értelmében általános szerződési feltételek-e. A rendelkezésre álló bizonyítékokat akként mérlegelte, hogy a felperesnek nem volt tényleges lehetősége az alperes által előre meghatározott perbeli szerződési feltételek módosítására. Így tehát az

elsőfokú bíróság arra következtetett, hogy a felperes által támadott kikötések általános szerződési feltételek voltak, azok tisztességességét ilyenként bírálta el. Okafogyottak ezért a felperesi fellebbezés ugyanezen álláspontot erősítő hivatkozásai.

Az elsőfokú bíróság helyesen ismerte fel, hogy a Ptk.209.§ (1) bekezdésében foglaltak csak a Ptk.209.§ (2) bekezdésében meghatározott módon vizsgálhatóak, a két törvényi rendelkezés nem választható el egymástól; különösen hangsúlyos az érintett feltételeknek a szerződés más feltételeivel, a szerződés egészével való kapcsolata. Lényegében ezen kérdés eltérő megítélésében gyökerezik az elsőfokú bíróság másodfokú bíróság által is elfogadott álláspontjának és a felperes véleményének különbözősége.

A felperes a pert megelőző levelezésből következtethetően (2012. február 24. napján kelt, az alperes ügyvezető igazgatójához címzett levél, csatolva 14.G.20.444/2012/1/F/11. alatt), akként számolt a vételi és az eladási árfolyam közötti különbözetből eredő, a maga számára százalékos mértékű „kamatfelárként” is kifejezett többletterherrel, hogy az az ellenszolgáltatás része, és ezzel együtt is a kölcsönszerződés feltételei számára kedvezőek, elfogadhatóak. Az ebből a levélből származó idézet: „Éppen a vételi és eladási árfolyamból adódó mintegy 3,36%-os kamatfelár okán tartottuk reálisan elfogadhatónak a hitelre vonatkozó Libor+2% ügyleti kamatot” kétséget kizáróan alátámasztja, hogy a szerződő felek a szerződésből eredő jogaikat és kötelezettségeiket a szerződéskötést megelőzően *kölcsönösen* akként mérlegelték, hogy az árfolyamrészről eredő terhelést a kölcsönnyújtásért járó ellenszolgáltatás részének tekintették. Az erre vonatkozó szerződési feltétel kiragadott, önmagában álló vizsgálata és annulálása tehát nem helyreállítaná, hanem megbontaná azt a szerződési szinallagmát, melyet a felek konszenzuálisan felállítottak.

Mindebből következik az is, hogy a felek érdekeinek összevetésen alapuló szerződéses kikötés a jóerkölcsöt nem sértheti.

A felperes fellebbezésében hivatkozott arra is, hogy a vételi és az eladási árfolyam azért is tisztességtelen, mert alkalmazásának gazdasági indoka a felperes számára nem érthető és nem átlátható. Önmagában emiatt azonban nem tisztességtelen a szerződési feltétel, mert nem szükséges, hogy a szerződő fél minden szerződési feltétel gazdasági indokát értse; elégséges, ha lehetősége van annak megértésére és felmérésére, hogy ténylegesen miről van szó és az számára milyen előnyt vagy hátrányt jelent, mindezeket mérlegelve megéri-e a szerződés megkötése.

Az egyoldalú szerződésmódosításra feljogosító oklista tekintetében a felperes fellebbezésében elsődlegesen azt kifogásolta, hogy azok az átláthatóság 6/2013. számú PJE határozatban kiemelt elvének nem felelnek meg: így nem egyértelmű, hogy milyen jogszabályra gondol az alperes, amelyek a szerződésmódosításra alapot adhatnak. A másodfokú bíróság megítélése szerint nyilvánvalóan azon jogszabályokat kell itt érteni, amelyek a szerződés teljesítésére kihatással lehetnek.

Az egyéb változók, a jegybanki irányadó kamatok, az infláció, a pénzpiaci kamatok és hozamok együttesen olyan pénzpiaci mutatók, amelyek számszerűsíthetők, ismertek, a gazdasági élet szereplő ezen mutatókat értelmezni képesek. Az infláció változása a reálhozamok meghatározásához fontos; e feltételrészlet valóban nem ad arra választ, hogy milyen mértékű infláció lehet releváns, az inflációhoz fűzött „ütem” kifejezés azonban arra utal, hogy a korábbi időszak változásaitól jellemzően eltérő pénzromlás adhat csak okot módosításra.

A prudens működésre vonatkozó jogszabályok részletesebb definiálása nem lehetséges, mivel nem várható el, hogy a feltétel meghatározója előre számoljon a jogszabályalkotás lehetséges jövőbeli fejleményeivel; a devizahitel-törvények és azok módosításának közelmúltbeli hatályosulása jól példázza, hogy a jogi normák változásai még irányukat tekintve is kiszámíthatatlanok. A jogszabály mellett a feltétel szövegében feltüntetett „egyéb előírás” pedig nyilvánvalóan csak olyan norma lehet, mely a pénzintézet működésére vonatkozó kötelezettséget határoz meg. A változtatás arányosságát a szerződési feltételnek azon meghatározása biztosítja, mely a módosítást a szükségességhez köti.

A felperes alaptalanul kifogásolja, hogy csak a feltételek ténylegesnél átláthatóbb és világosabb megfogalmazása esetén lett volna módja arra, hogy a szerződési feltételek megváltoztatását kérje; valójában azonban a felperes, mint adós nem volt elzárva ettől a lehetőségtől. A józan ész és a szerződési rendelkezések szerint való értelmezés mellett világos lehetett a felperes számára, hogy mely okoknak milyen irányban kellett volna megváltoznia ehhez.

Egyetértett a másodfokú bíróság azzal is, hogy a szerződésmódosítás lehetősége a perbeli formában nem ütközik a jóerkölcsbe, amiként nem minősíthetők ilyennek az egyes tényleges szerződésmódosítások sem. A módosításokból eredő többletterher abszolút értékben kifejezve valóban nagyon magas, de nem hagyható figyelmen kívül, hogy a magas érték az igen jelentős kölcsönösszeg együttthatójának következménye.

A felperes megállapítási keresetét és abból eredő elszámolási igényét az érvénytelenségi hivatkozásaira alapította, keresete azonban nem terjedt ki a tényleges egyoldalú szerződésmódosítás szerződésszerűségének vizsgálatára. Ebből következően az elsőfokú bíróság ezt nem is vizsgálhatta és nem vizsgálhatja a másodfokú bíróság sem, mert az Pp.146.§ (1) bekezdésének értelmében meg nem engedett keresetváltoztatásnak minősülne.

Az árfolyamkockázattal összefüggésben előterjesztett kereseti kérelmeket az elsőfokú bíróság érdemben elbírált, az ott kifejtettekkel a másodfokú bíróság mindenben egyetért, az elsőfokú ítélet hivatkozásait megismételni nem kívánja.

Az 54.145.352 forint pertárgyértékre figyelemmel nem volt mód az első fokon megítélt perköltség leszállítására, különösen, mivel az elsőfokú bíróság a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés *b)* pontja szerint számítható értéknél alacsonyabb összeget határozott meg.

A fentiekre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét a Pp.253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A sikertelen fellebbezés következményeként a Pp.239.§-a folytán alkalmazandó 78.§ (1) bekezdése alapján a felperesnek kell megfizetnie az alperes másodfokú eljárásban felmerült perköltségét is, mely az alperes jogi képviselő 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés b) pontja, (5) bekezdése, 4/A.§-a szerint megállapított, azonban a másodfokú eljárásban kifejtett ügyvédi munkához képest a felhívott IM rendelet 3.§ (6) bekezdése szerint mérsékelt ügyvédi munkadíjból áll.

A feljegyzett fellebbezési illetéket a sikertelenül fellebbező felperes az Itv. 74. (3) bekezdése folytán alkalmazandó Kmr.13.§ (2) bekezdése alapján köteles az állam javára megfizetni.

P é c s , 2015. szeptember 10.

dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. előadó bíró, dr. Vogycska Petra s.k. bíró